

8.Sınıf TC İnkılap Tarihi Konu Özetleri

4.Ünite : Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye
8.Bölüm : Cumhuriyet'in Türk Toplumuna Kazandırdıkları

Cumhuriyet yönetimi, Türk milletine özgür ve bağımsız yaşama imkânı sağlamıştır. Atatürk'ün ortaya koyduğu cumhuriyetçilik ilkesini ancak milletçe cumhuriyet yönetimine bağlılığımızla koruyabiliriz. Atatürk, cumhuriyet yönetiminin Türk toplumu için önemini şu sözü ile belirtmiştir:

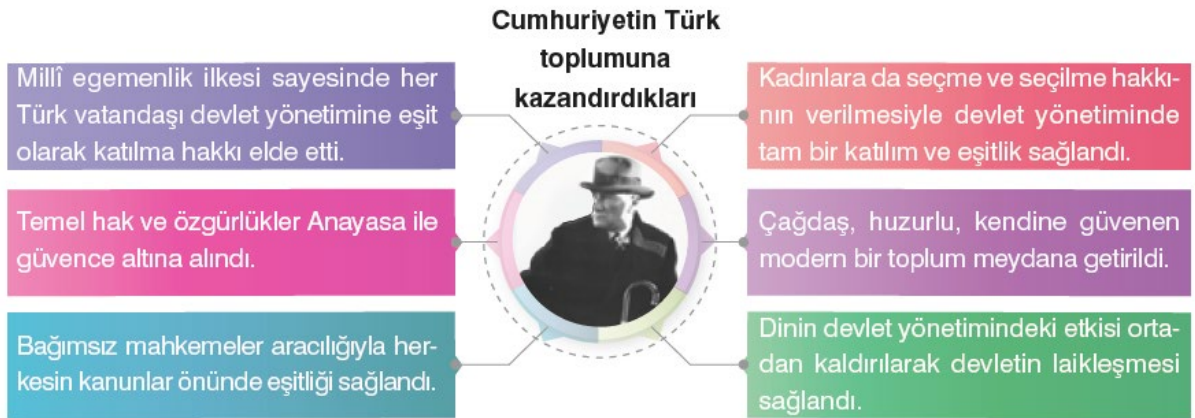

“Cumhuriyet, yeni ve sağlam esaslarıyla, Türk milletini güvenli ve sağlam bir gelecek yoluna koyduğu kadar, asıl fikirlerde ve ruhlarda yarattığı güvenlik itibarıyla büsbütün yeni bir hayatın müjdecisi olmuştur.”

Atatürkçülük I, s. 45.

Cumhuriyet, devlet - vatandaş ilişkilerini en iyi şekilde düzenleyerek Türk milletini teokratik monarşilerden tamamen ayırıştırarak hukuksal alanda eşit haklara sahip bir millet hâline getirmiştir.

Gerçek demokrasi her şeyden önce özgür seçime dayanır. Bir milletin kendi kendini yönettiğinden söz edebilmek için milletin siyasi tercihini serbest seçimlerle ortaya koyabilmesi gerekir. Cumhuriyet yönetiminde millî egemenlik halkın sahip olduğu en temel özelliktir. Cumhuriyet yönetimi, vatandaşların hak ve özgürlüklerini yeniden düzenleyip bütün bireyleri yasalar önünde eşit haklara kavuşturmuştur. Ayrıca Türk milleti cumhuriyetçilik ilkesinin uygulanması ile devlet yönetiminde söz ve karar sahibi olmuştur.

a. Büyük Nutuk ve Onuncu Yıl Nutku

Büyük Nutuk nedir?

Nutuk veya diğer adıyla Söylev olarak bilinen eser, Atatürk'ün 1927 yılında TBMM'de Cumhuriyet Halk Fırkası üyelerine yaptığı ve 15 - 20 Ekim tarihleri arasında altı gün süren veciz konuşmasıdır. Millî Mücadele ve cumhuriyet tarihi açısından önemli bir tarihî belge olan

Nutuk, yaşanan olayları kanıtlara dayalı olarak anlatan millî bir heyecan ve direnişin öyküsüdür. Sadece mevcut dönemi içermeyerek bugüne ve geleceğe de ışık tutan *Nutuk*, Türk milletinde var olan millî bilinci harekete geçiren önemli bir kaynak eserdir. Atatürk, *Nutuk* adlı yapıtında 1919 - 1927 yılları arasında yaşanan olayları akıcı bir dille ortaya koymayı başarmıştır.

Ne Anlatılmaktadır?

Atatürk, *Nutuk*'ta "**1919 senesinin 19'uncu günü Samsun'a çıktım.**" ifadeleriyle başlayan bu tarihî eserini üç döneme ayırmıştır:

1919 - 1920: Genelgeler ve Kongreler Dönemi

1920 - 1923: Türkiye Büyük Millet Meclisi Dönemi

1923 - 1927: Türkiye Cumhuriyeti Dönemi

Anadolu'nun işgal edilmesi, Millî Mücadele yılları, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulması ve inkıpların yapılması bütün detayları ile *Nutuk*'ta anlatılmıştır. *Nutuk*, millî ve tarihî olayları tarafsız gözle yazmak isteyen bir tarihçinin eseri değil, doğrudan doğruya tarih yapanla yazanın aynı kişi olduğu bir eserdir. Benzerleriyle kıyaslamak mümkün değildir. Atatürk'ün bu eseri kaleme almasının en önemli nedenlerinden biri, millî tarih şuurunu aşılmasıdır. *Nutuk* aynı zamanda Türk milletinin bugüne ve geleceğine ışık tutan önemli bir eserdir. Millî Mücadele Dönemi'nde ortaya çıkan siyasi, sosyal ve askerî olaylar bizzat Atatürk tarafından kaleme alınmıştır. Yakın tarihimizle ilgili araştırma yapmak isteyen herkesin baş ucu kitabıdır. Bu özelliğinden dolayı Türkiye'de en çok yayımlanan kitaplardan biridir. Diğer yandan Fransızca, Almanca, İngilizce ve Rusçaya da tercüme edilmiş önemli bir kaynak eserdir.

Bu Eserin Önemi Nedir?

Nutuk, bir liderin, ömrünü tamamlamış bir devleti çöküntüleri arasından alarak yeniden bağımsız ve özgür bir ortamda yaşamasını sağlayan olayları belgelere dayalı olarak anlattığı sürecin adıdır.

Nutuk, geçmişte yaşanmış olaylarla ilgili tutanak, yazışmalar, belgeler ve özel notlar incelenerek hazırlanmıştır. Bu eserin en önemli özelliklerinden biri de *Gençliğe Hitabe* ile yaşanabilecekleri de anlatan ve cumhuriyeti gelecek kuşaklara emanet eden bir anlayışla sona ermesidir. Millî birlik ve beraberlik, millî bağımsızlık, millî egemenlik ve millî bilinç kavramlarını ele almasından dolayı Türk milleti dışındaki uluslara da rehberlik edecek bir özelliğe de sahiptir.

Onuncu Yıl Nutku

Atatürk, 1933 yılına gelindiğinde Millî Mücadele'nin ve yeni kurulan Türk Devleti'nin bu süreç içerisinde neler yaşadığını *Onuncu Yıl Nutku*'nda ele alacaktır. O, Türk milleti için çizdiği aydınlık geleceği ve gelecek için neler yapılması gerektiğini burada tek tek anlatacaktır. Atatürk, Türk milletinin tarihten aldığı belirgin özelliklerini vurgulayarak millet olarak hangi özelliklerimizi geliştirmemiz gerektiğini nutkunda belirtecektir.

Atatürk, cumhuriyetin kuruluşunun onuncu yılında 29 Ekim 1933 tarihinde Ankara hipodrumunda Türk milletine seslenmiştir. Onun, *Onuncu Yıl Nutku*'nda söylediği tüm sözler, bugün de bizlere ışık tutacak niteliktedir.

b. Cumhuriyet'in Korunmasında Gençliğe Düşen Görevler: Gençliğe Hitabe

- ✓ Türk tarihini iyi bilmeli ve tarihten dersler almalıyız.
- ✓ Türk gençliği olarak milletimizi ve vatanımızı çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkarmak için çok çalışmalıyız. Güçlü, zengin ve mutlu bir Türkiye oluşturmak için akıl ve bilimin önderliğinde hareket ederek Atatürkçü düşünce sisteminden yararlanmalıyız.
- ✓ Milletın birlik ve beraberliğini, vatanın bütünlüğünü her şeyin üstünde tutmalıyız. Türkiye'nin gelişmesine engel olmak isteyen iç ve dış propaganda ve tehdit odaklarının amaçlarını, faaliyetlerini bilmeliyiz ve bu faaliyetleri ortadan kaldıracak şekilde davranmalıyız.
- ✓ Demokratik, laik, hukuk devletine sahip çıkmalıyız.
- ✓ Dünyadaki diğer Türk devletleri ile dil, tarih, kültür birliğini sağlayacak bütün çalışmalara katılmalı ve bu çalışmaları desteklemeliyiz.
- ✓ Hayatta en hakiki yol göstericinin ilim olduğunu ve bu konuda çok çalışmak, üretmek gerektiğini bilmeli ve uygulamalıyız.

c. Atatürk'ün Kişisel Özellikleri

Çok Yönlü Olması

Atatürk, çok yönlü bir kişiliğe sahipti. O, askerî bir deha, yetenekli bir devlet adamı, üstün nitelikli bir mücadeleci ve inkılapçı idi.

Başarılı bir komutan, büyük bir asker olan Atatürk, Birinci Dünya Savaşı'nın en güç koşulları içinde dahi en olumlu sonuçları alabilmiştir. Çanakkale Savaşları'nda emrindeki kuvvetleri yerinde ve zamanında kullanmış, onları en iyi biçimde yöneterek düşmana karşı büyük bir başarı kazanmıştır.

Atatürk, kazandığı askerî başarıları, millet egemenliğine ve millî bağımsızlığa dayalı bir devlet kurarak tamamlayan başarılı bir devlet adamıdır. O, cumhurbaşkanı olarak yeni kurulan devletin yönetimini üstlenmiş, halkına huzur ve mutluluk sağlayacak yönetim ve politikalar uygulamıştır. Bu politikalar içinde gerçekleştirdiği inkılaplar, Atatürk'ün inkılapçı yönünü ortaya koymuştur. İnkılapçı Atatürk, Türk toplumunda ihtiyaç duyulan gerçek ve kökten inkılabı çok önceden sezmiş, inkılabın düşünce yapısını kurmuş ve onu tam başarıya ulaştırmıştır.

Atatürk'ü bir komutan, bir devlet adamı, yaptığı inkılaplarla dönüştürücü bir lider olarak tanımamız onun ne kadar çok yönlü bir insan olduğunu göstermektedir.

Akla ve Bilime Önem Vermesi, Çağdaş Olması

Akılcılık, insanın akli ile gerçekleri anlama yeteneğidir. Atatürk'ün en önemli özelliklerinden biri de yaptığı tüm işlerde ve davranışlarda akla ve bilime büyük önem vermesidir. O, gerçeklere ve başarıya ancak akıl ve bilim yoluyla ulaşabileceğini belirtmiştir.

Bir devlet adamı olarak Atatürk, ilhamını yaşam gerçeklerinden almış ve uygulamalarını gerçekçiliğe dayandırmıştır. O, gerçekçi ve akılcılığıyla sorunları zamanında belirlemiş, çağın gerçeklerini görebilmiş, bundan dolayı da yaptığı işlerde hep başarılı olmuştur.

Atatürk, başarısının kaynağını her zaman akıl ve mantık olarak göstermiştir. Ayrıca **“Akıl ve mantığın çözümleyemeyeceği mesele yoktur.”**(15) diyerek akılcılığın sorunları çözmede daima başarıyla uygulanabileceğini de belirtmiştir.

Atatürk'ün akıl ve mantık kuralları çerçevesinde hareket etmesi, onu başarılı bir komutan, büyük bir devlet adamı ve üstün bir önder durumuna getirmiştir. O, bu gerçeği şöyle belirtmiştir: **“Bizim akıl, mantık ve zekâ ile hareket etmemiz en belirgin özelliğimizdir. Bütün hayatımızı dolduran olaylar bu gerçeğin delilleridir.”**(16)

Atatürk, akılcılık özelliği sayesinde birçok inkılabı gerçekleştirirken ilkelerini de birer birer uygulamaya koymuştur. Bu inkılap ve ilkeler, Türk milletinin çağdaşlaşmasında çok önemlidir. O günkü Türkiye'nin toplum psikolojisi, sosyal yapısı ve ekonomik koşulları dikkate alındığında ilke ve inkılapların üstün bir mantık ve akılcılık ile gerçekleştirildiği açıkça görülür.

Atatürk'ün akılcılığı, yaratıcı düşünce özelliğiyle birleşince hiç kimsenin düşünemeyeceği, düşünse bile gerçekleşmez sandığı birçok yenilik ve gelişme ortaya çıkmıştır. Atatürk'ün askerî alandaki başarılarında ondaki akılcı düşünme gücünün etkileri büyük olmuştur. Özellikle Çanakkale savunması ve Sakarya Meydan Savaşı'nda geliştirdiği savaş yöntemleri onun akılcı düşünme gücünün sınırlarının ne kadar geniş olduğunu göstermektedir.

Çanakkale Cephesi'nde düşman askerlerinin hangi bölgelerden karaya asker çıkaracaklarını önceden tahmin etmesi ve siperlerin buna göre kazılması Atatürk'ün askerî alandaki yeteneğine ve akılcılığına bir örnektir. Ayrıca Atatürk'ün Sakarya Meydan Savaşı'nda uyguladığı savunma, savaş tarihindeki taktikler bakımından önemli bir gelişme olarak kabul edilmiştir.

Çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkma ideali onun ne kadar ileri görüşlü ve akılcı olduğunu gösterir. Atatürk'ün oluşturduğu düşünce sistemi bizlere, devletimize ve dünyaya hâlâ yol gösterici bir nitelik taşıyorsa bu, onun fikirlerinin ne kadar akılcı ve çağdaş olduğunu gösterir.

Atatürk'ün, Türk milletinin çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkması için en fazla önem verdiği konulardan biri eğitimidir. Türk toplumuna, eğitimdeki yenilikleri ve çağdaş uygulamaları Atatürk açıklamış ve anlatmıştır. Harf inkılabını gerçekleştiren Atatürk, Türk milletine “Başöğretmenlik” yaparak yeni Türk harflerini ilk kez yazı tahtasının başında yine kendisi öğretmiştir. Atatürk'ün milleti için yaptığı bu özverili çalışmalar, onun öğreticilik yönünün en iyi örnekleridir.

Atatürk'ün çağdaşlaşma yolunda attığı en önemli adımı cumhuriyettir. Milliyetçilik ilkesini savunan ama dünya vatandaşı olan, halkçı, laik, devletçi ve çağın gereklerine göre değişiklikler yapmayı hedefleyen inkılapçı bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti onun en büyük eseridir.